

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum sit maximum peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ordinant ad futuram, deformitate futuri faciat. Et hinc pro-

venit, quod in illis amantur propria vitam, aut sustentatio-

nem &c. non ut sine ultima absolute, sed solum ut ratio-

nem formam illi, quia se licet ne occidatur, aut habeant: unde

de vitæ: fornicatur, non nisi una specie peccati fornicatur,

scilicet fornicationis.

Et ex his causis homi-

nalis & licitis in se, peccata commissa al-

terius in omni quantâ habent. O tendit

quidem ex hoc, quod animus non per se

ad vitæ tendit, sed sub ratione boni ho-

minis, aut liciti. Haec quoque ex hac

theorica, quod si quis ex uentili secundum

se affectu delectationis gula, aut gloria

fundat, vnam tantam mortalem de-

formitatem incurrit, scilicet furi. Finis

autem talis delectationis, licet in aliam

transfertur utriusque speciem, puta, gula, aut

inanis glorie, quia tamen non aggravat

in infinitum, non apponit aliam mortalem

deformitatem.

Ad primum Martini contra illud, scilicet

precepta Dei dicuntur, quod præcepta Dei in proposito

comprehendunt omnia iusta præcepta,

quia a Deo mediate sunt, iuxta illud: Qui uos spernit, me spernit. Et rursus, Omnis potestas a Deo est. ad Rom. 13.

Ad secundum vero dicitur, quod dicitur, quia quidam

vescuntur caribus humanis, est contra præcepta iuris naturalis.

Sicut enim naturaliter sola femina humana est habilis ad

coitum hominis, ita naturaliter sola uegetabilia, & animalia ir-

rationabilia sunt materia habilis ad nutriendum hominem. Unde

Deus primo dedit ad uegetabilia: deinde Noe dedit animalia.

Contra præceptum sabbathi absolute, sed cum duabus modifica-

tionibus, altera est contra illud per quam iam reductionem: altera

contra illud spiritualiter intellectum. Et hoc denotant in

illio uerbo, In quo præcipitur quies in fine ultimo. Et sic peccatum

gulae nec directe, nec ad litteram contrariatur dicitur præ-

cepto de sanctificatione sabbathi, sed re-

ductiue, & mystice, quod patet uerum esse. Et cum dicitur,

Quia sic omne peccatum mortale esset contra hoc præ-

ceptum, & responderetur quod omne peccatum mortale esse sic con-

tra hoc præceptum, Parte 3. cap. non inconuenit: quoniam sic acceptum

est præceptum generale, imponens cessationem ab omni

peccato, & quietem mentis in Deo ultimo omnium fine, ut

superius in quaestio. 122. articulo. 4. ad primum patet. Spec-

cialiter tamen appropriatur hoc peccato gulae propter duas

gulae condiciones, scilicet quia est peccatum mentem deprimens,

& submittens delectationibus communibus nobis, & brutis, & cum hoc

nullo præcepto decalogi directe prohibetur: quæ due conditiones

Nam luxuria est similiter deprimat, & submittat, tamen habet duo præcepta quibus

contrariatur, scilicet Non moechaberis: & Non concipies

uxorem proximi tui. Superbia caret prima conditione &c.

Merito ergo huiusmodi peccata reducuntur ad huiusmodi præ-

ceptum mystice ab auctore.

ARTICVLVS III.

Utrum gula sit maximum peccatorum.

AD TERTIVM sic procedit. Videtur quod gula sit maximum

peccatorum. Magnitudo enim peccati ex magnitudine poenæ con-

sideratur: sed peccatum gulae est grauissimè punitum. dicitur Chry-

so. Adam incontinentia uentris expulsi a paradiso. Diluuium quod fuit tpe

Noe ipsa fecit, & poenæ simul in nullo alio uicio apparent.

& submittat, tamen habet duo præcepta quibus contrariatur, scilicet Non moechaberis: & Non concipies uxorem proximi tui. Superbia caret prima conditione &c. Merito ergo huiusmodi peccata reducuntur ad huiusmodi præceptum mystice ab auctore.

Super Quaestione 148. Articulum tertium.

IN articulo 3. eiusdem quaestio. dubium ex Martino in quaestione

de gula sub hoc eodem titulo occurrit. Nam contra hoc, scilicet,

grauitas peccatorum principaliter attenditur secundum materiam,

in qua peccatur &c. arguit. Primum quia si sic, nullum peccatum

nisi circa res diuinas esset maximum. Secundo, quia esset

simpliciter desertus, & grauis non colere Deum in die dominico,

quàm homicidium, aut adulterium.

Ad primum horum dicitur, quod quia maximum dicitur dup-

liciter, scilicet simpliciter uel in genere, conceditur quod solum

peccatum in diuina est maximum simpliciter. Aliquod autem

aliud potest dici maximum in genere, ut uitium contra naturam

in genere luxuriae est maximum.

Ad secundum uero dicitur, quod quia peccata contra præcepta

primæ tabulae sunt ex suo genere grauiora peccatis contra secun-

dam tabulam deo conueniunt, quod uoluntarius culus diuini est gra-

uius simpliciter quàm homicidium, quàmuis hoc sit magis nocuum:

sicut etiam peritium iocolum est grauius homicidio.

In eodem articulo 3. nota, quod aliud est loqui de peccante, & aliud

de peccante, ut patet: & quod auctor dicit quod peccatum gulae ex parte

peccantis alieuiatur, & non dicitur ex parte talis, uel talis peccans

Parte 3. cap.

non inconuenit: quoniam sic acceptum est præceptum generale, imponens cessationem ab omni peccato, & quietem mentis in Deo ultimo omnium fine, ut superius in quaestio. 122. articulo. 4. ad primum patet. Specialiter tamen appropriatur hoc peccato gulae propter duas gulae condiciones, scilicet quia est peccatum mentem deprimens, & submittens delectationibus communibus nobis, & brutis, & cum hoc nullo præcepto decalogi directe prohibetur: quæ due conditiones Nam luxuria est similiter deprimat, & submittat, tamen habet duo præcepta quibus contrariatur, scilicet Non moechaberis: & Non concipies uxorem proximi tui. Superbia caret prima conditione &c. Merito ergo huiusmodi peccata reducuntur ad huiusmodi præceptum mystice ab auctore.

Hom. 13. in Mat. non re mota prima capit. 2.

IN articulo 3. eiusdem quaestio. dubium ex Martino in quaestione

de gula sub hoc eodem titulo occurrit. Nam contra hoc, scilicet,

grauitas peccatorum principaliter attenditur secundum materiam,

in qua peccatur &c. arguit. Primum quia si sic, nullum peccatum

nisi circa res diuinas esset maximum. Secundo, quia esset

simpliciter desertus, & grauis non colere Deum in die dominico,

quàm homicidium, aut adulterium.

Ad primum horum dicitur, quod quia maximum dicitur dup-

liciter, scilicet simpliciter uel in genere, conceditur quod solum

peccatum in diuina est maximum simpliciter. Aliquod autem

aliud potest dici maximum in genere, ut uitium contra naturam

in genere luxuriae est maximum.

Ad secundum uero dicitur, quod quia peccata contra præcepta

primæ tabulae sunt ex suo genere grauiora peccatis contra secun-

dam tabulam deo conueniunt, quod uoluntarius culus diuini est gra-

uius simpliciter quàm homicidium, quàmuis hoc sit magis nocuum:

sicut etiam peritium iocolum est grauius homicidio.

In eodem articulo 3. nota, quod aliud est loqui de peccante, & aliud

de peccante, ut patet: & quod auctor dicit quod peccatum gulae ex parte

peccantis alieuiatur, & non dicitur ex parte talis, uel talis peccans

Secunda secundæ S. Thomæ. XX 2 ¶ Ad

¶ Ad hoc dicitur, quod quia necessitas humanae vite, sanitatis, & huiusmodi, non est finis temperantiae, ut in questione de temperantia artic. 6. ad primum patet. sed rerum quibus temperantia inveniatur, deo modificatio in ordine ad sanitatem, & ad facultates, & huiusmodi, non per se & proxime spectat ad temperantiam, sed mediantibus alijs virtutibus, vel quasi virtutibus.

Pro quanto namque liberalitas sumptuum dicitur temperantia, temperatus modus in ordine ad facultates servat. Et pro quanto naturalis amor sui ordinatus cooperatur temperantiae, temperatus modus dicitur cibos in ordine ad sanitatem. Nec aliud intendit Aristoteles in 3. Ethicorum. Et propterea dicitur, quod huiusmodi conditiones nec virtutis abstinentiae per se, & proxime, nec earum oppositae vitii gulae sic sunt: quoniam virtus abstinentiae per se consistit in moderatione delectabilis cibi secundum quod oportet & ad bonum rationis & gula in immoderata delectatione eiusdem. Et quod si propter huiusmodi delectationem facultates excedat, in quantum prodigalitate utitur, facit. Et quod si sibi ipsi nocent, mediante infirmitate contra seipsum (si sic loqui licet) facit, & sic de alijs. Et per hoc patet responsio ad Martinum ubi supra arguentem hac auctoritatis responsioem: quia penes nocumentum corporis sumitur primum genus gulae, & quia prius peccat iste: gulosus ex nocumento quod sibi infert, & ex delectatione qua intendit. Concesso namque hoc secundo, non sequitur, ergo plus peccat peccato per se gulae ex nocumento: sed sequitur, quod plus peccat ex peccato quod oritur ex gula, quam ex ipsa gula: quia minus peccatum est odium suiipsius quam gula. Prima autem obiectio fallax supponitur, ut in sequenti articulo patebit magis.

¶ Super Quaestione centesima quadragessimotertia articulum quartum.

In articulo 4. eiusdem 148. q. dubia multa ex Martino in eodem tractatu in quaest. 1. de gula occurrunt. Primum est circa sufficientiam quatuor specierum gulae assignatarum in litera. Arguit siquidem directe contra tripliciter. Primo, quia utens cibo prohibito, puta, carnibus in die veneris, peccat peccato gulae, & tamen secundum nullam istarum specierum, ergo. Minor probatur inducive. Secundo, Comedens plures quam debet, puta, in die ieiunij, vel quam honestum sibi peccat peccato gulae;

¶ Et tamen nulla dicitur se excusare, quod dicitur. Tertio, somnians cibum carnis in animi, u. l. corporis, peccat peccato dicitur specierum, e. g. Minor probatur mat suam opinionem, & arguit, quod...

vitia que sunt consecuta ex gula, vel ad gulae radicem, & ad ipsam gulam. Nam primum homo expulsius est de paradiso pro superbia, ex qua processit ad actum gulae. Diluvium autem, & peccatum Sodomorum sunt induciae propter peccata luxurie precedentes ex gula occasionata.

¶ Ad 11. dicendum, quod ratio illa procedit ex parte peccatorum, quae ex gula oriuntur. Non autem oportet quod causa sit potentius nisi in causis per se. Gula autem non est causa illorum vitiorum per se, sed quae per accidens, & per occasionem.

¶ Ad 111. dicendum, quod gulae finis non intendit suo corpori nocumentum inferre, sed in cibo delectari. Si autem nocumentum corporis sequatur, hoc est peccatum: unde hoc non directe pertinet ad gravitatem gulae, cuius culpa tamen aggravatur, si quis corporale detrimendum incurrit propter immoderatam cibi assumptionem.

ARTICULUS IIII.

¶ Vtrum convenienter species gulae distinguantur secundum has quinque condiciones praepropere, scilicet, immunditiam, immoderantiam, immoderantiam, immoderantiam, immoderantiam.

IAD QUARTUM sic procedit. **¶** Vi quod inconvenienter species gulae distinguuntur a Gregorio qui 30. Moral. dicit. Quinque modis nos gula vitium tenent. Aliquando namque in digressione tempora prevenit: aliquando lautiores cibos quaerit; aliquando que sumenda sunt, preparari procuratius appetit; aliquando ipsa quantitate sumenda, mensuram refectiois excedit; aliquando ipso estu immensum delectatur; aliquis peccat. Et continentur in hoc versu.

¶ Ad 1. dicitur, quod tamen in hoc non recedens probatur: quia quod ad habendum vitium, vel quae praeterea sunt cibi, vel quae immunditiam, immunditiam, immunditiam, immunditiam, immunditiam. **¶** Quadragesima. **¶** Tertium est, quod una species gulae tractatur in cibis, dum continguntur cibi accipere prout dicitur ly. studiose. Contra. Hoc mensuratur a qualitate, est divisible, probatur, quia quia nimis acriter procuratur, quia quod quod duplitter, scilicet ex parte temporis, & quoniam est, quod ex parte mensurae, & quod tamen, inquit, divisible non est habendum in duobus modis sic inordinata sumptibus.

¶ Et glo. Ca. in hoc loco.

¶ In 33. Moral. cap. 11. parum ante med. 23. secum.